

<sup>3</sup> Fabra encomanava a l'IEC el 1947 que s'afegís al seu diccionari *escarranyar-se* 'eixancarrar-se', *escarranya* 'entrecuix' i a l'*escarranyada* loc. adv. 'eixancarrat'. En el Flamicell els pescadors, en lloc de la fitora de la gent de mar, usen «una forquilla de les de menjar --- ben aplanada i *escarranyada* i esmolada de les pues, col·locada --- a l'extrem d'un bastó gruixut», Violant, *BCEC* xiv, 354. — <sup>4</sup> «En gegantina arcada / com l'alt Pont del Diable s'havia *escamarlat*», *Atl. Ib.*, 43d. — <sup>5</sup> PBertrana l'usa sovint per 'eixancarrat': «una mena de cavall de serrador més llarg i més *escamarlat*», «una M *escamarlada*» (*Proses Bàrbares*, pp. 111, 173, i el que citaré a *MARMANYA*). Substantivat per a una mena de núvols que assenyalen vent: «el temps l'endevenim pels núvols que són: de vegades el cel és tot ple d'*escamarlats*, el sol surt tot groc i esblanqueït; i nosaltres fem --- Mira: serà xaloc, vent de llevant ---», interviu amb uns pescadors de Badalona («La Publicitat», 22-vii-1928). — <sup>6</sup> A Cala Rajada un pescador mallorquí deia *askramallan* sing. (1969). Altrament cf. Roergue *escambarlat* 'gripau' (Saincán, *Sources Indig.* II, 74). — <sup>7</sup> *Esgambar-se* 'escapar-se àgilment': «quant los sarraïns lo viu- ren --- coregren ves él; mas En Ramon de Moncada, com a prous, *esgambà-s* d'èls molt gint e tornàsse'n als seus»; transitiu 'deixar escapar': «lo cavaler venc tot armat --- e l'alumgàver --- lexà-l-se acostar e tramès-li la esconeta al pit del caval --- e puy's pres un salt a través, sí que l'cavayler l'*esgambà*, que no l' poc ferir», §§ 35, 103 (*NCl.* II, 98.20, 150.18). D'ací, per influència d'un sinònim, ve el modern *esguimbar-se*, tampoc gaire divulgat avui; JRuyra: «deixar-se anar avall per un pendent (notícia verbal de PFabra)», *O. C.*, p. 379b; la inducció de la *i* ha d'haver partit alhora d'*ESCALLIMPAR* i d'*esquillar-se* que en algunes comarques significa precisament 'relliscar' (acc. antiga); reaccionant sobre això l'originari *esgambar* neix a Tortosa *esgambir-se* (Mestre Noè, *Giripigues*, p. 218). La presència antiga en Desclot junt amb la *-mb-* fa pensar que potser el verb entrà des del Nord, qui sap si a causa dels molts joglars occitans que sovint eren alhora saltimbanquis. D'altra banda *esgambi* fa rumiar una mica més a causa de la *-i* (cf. el tipus oc. *esgambiar* i variants que el *FEW* II, 117b, § 13c B sintetitza com «se fatiguer à devenir boiteux») i sobretot per raó de l'àrea molt especial del mot: és sobretot de la comarca tortosina i Maestrat si bé entra al Baix Urgell (especialment cap a les Borges i Garrigues): Mestre Noè, *BDC* III, 85; «una d'eixes cases de poble --- al darrer pis una algorfa de molt d'*asgambi*, en finestres aubertes als quatre caïres --- molt ventolejat perquè allí s'hi guarden --- les cullites ---», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 15, 45); 'lloc, espai d'una cambra, etc.' (GaGirona, *Voc.*, 295); «divina cerimònia que té per santuari / d'aquell pinar l'*esgambi* com ampla catedral», «oh boscs! oh carrascols! / — exclama — Oh bell ~ de mes folgances pures!» (id., *Seidia*, 55, 214). Aquest

matís d'espai esbarjós' sense cap noció de moviment, i aquesta localització en les comarques on s'han mantingut més que enlloc el mossarabisme, em fa pensar si no hi hagué convergència ací d'un derivat d'*escampar* (amb *b* i *g* arabitzants i adaptat als models *esgambar* occitanoenc i *espa(z)i* llatinitzant). D'*esgambi* el derivat *azgambiós* '(veral) espaiós, extens', La Fatarella (1936); i a Granyena de les Garrigues vaig sentir *agabiós* (1935) on potser va influir *encabir/CABRE*.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:  
*gambada*, *camada*, *camallada* o *camellada*, *camadejar*, *camanera*, *camada*, *camadó*, *camal* 'cada una de les cames d'uns pantalons', 'calçons de cuir plens de cascavells', 'escassa de fust que posen en una cama dels qui fugen de la presó', 'nom d'un fust o cordatge nàutic' i 'gran branca d'arbre', *camall*, *camalets*, *camaliró*, *camallejar* o *camellejar*, *camalleta* o *camelleta*, *camallut* o *camellut*, *escamalar*, *escamall*, *camaiot*, *camabajó*, *camaioter*, *camardejar*, *camarell*, *camat*, *camut*, *gamba*, *gambadejar*, *gambaire*, *gambairar*, *gambairot* o *gambairot*, *gambal*, *gambalada*, *gambaleta*, *engambalar*, *gambanejar*, *gambar*, *gambatge*, *gambejar*, *gambera*, *gamberola*, *gambiol*, *gambit*, *gambota*, *acamallar*, *agambar*, *engambar*, *encamar*, *encamellar* tr. i refl., *encamellada*, *encamelleta*, *escaramallar-se*, *escamarrar*, *escamarricar*, *escarramicau*, *escarramicat*, *escarramar-se*, *escarramat*, *escarramassat*, *escarranyat*, *escamarlar*, *escamarlat*, *escamarlants* (*escamarlà* i *escamarlant*), *escarraman*, *escarreman*, *escamarlit*, *escamassat*, *escambaixat*, *escamirlat*, *esgambar*, *esgambi*, *esgambiós*, *esgambellat*, *esgambillar*, *trascamar*, *camabruna*, *camacoix*, *camacuc*, *camacurt*, *camadret*, *camagròs*, *camallarg*, *camalligues*, *camallongues*, *camalluent*, *camaniú*, *camaober*, *camapenjat*, *camaprim*, *camaroja*, *camaroig*, *camarojar*, *camarosse*, *camarossegant*, *camarauxa*, *camasec*, *camaseques*, *camasegat*, *camaserrada*, *camatort*, *camatrenat*, *camavermella*, *comes-llargues*, *canigroc*, *camillarg*, *camillonga*, *gamballarg*.

CAMA II, i més generalment *cameta*, 'peça corba que forma part de l'arada', del cèltic \*CAMBOS 'corbat'. □ 1.<sup>a</sup> doc.: *cameta*, 1803, Belv., Lab., *DAG*; *camà*, c. 1880, *DAG*.

*AlcM* dona *cameta* com a escampat per tot el domini català, jo també l'he sentit en molts llocs (Estubeny, val., 1962, etc.); *camà* a la Poble de Lillet, Banyoles i Fraga, i jo el tinc anotat només de l'alta vall de Cardós (1934); tots dos, *BDC* XI, 89-90. En els pobles llgd. de les Corberes arran del català, diuen *camba* o *cambeta* (Vingrau, Perillós), i ells tenen per català-rossellonès només *asta* (1960). També prov. *cameto*: «un coup de fouit lis enjarreto: / parton esglarià; la *cameto*, / uno *cameto* d'oume, peto», *Mireio* IX, 49.5. Entre els pescadors de St. Pol de Mar *cameta* era un suport de fusta grollera, forcat en dos brancs corbats, dalt de tot, que usaven per descansar-hi les antenes (1930): és de creure que partien de la *cameta* de l'arada, majorment essent un forcat de fusta